

Richtlijn taxatie wolvenschade aan landbouwhuisdieren

Versie per
1-11-2025

Inhoud

Inleiding.....	4
Wettelijke basis > beleidsregels > taxatierichtlijn	4
Beleidsregels.....	4
Taxatierichtlijn	4
Bevoegdheid	4
1 Proces tegemoetkoming faunaschade BIJ12	5
Besluitvorming	5
Oorzaak.....	5
Gehouden landbouwhuisdieren	5
2 Schademelding bij BIJ12.....	7
Melding	7
Eerste inschatting melding	7
Opdracht aan taxateur	7
Wel of geen nieuwe melding.....	8
3 Protocol taxatie vermoedelijke wolvenschade	9
3.1 Plannen bezoek door taxateur.....	9
Termijn 24 uur.....	9
Peraatheid taxateur.....	9
3.2 Het bezoek.....	9
Stap 1. Contactgegevens en basisgegevens aanval.....	9
Stap 2a. Onderzoek predator: DNA-afname.....	10
Stap 2b. Onderzoek predator: visuele waarnemingen	11
Stap 3. Beschrijving getroffen landbouwhuisdieren.....	12
Stap 4. Preventieve maatregelen	12
Stap 5. Afsluitende informatie.....	12
3.3 Na het veldbezoek.....	13
Stap 6. Bezoekrapport aanleveren.....	13
Stap 7. DNA-verwerking.....	13
Stap 8a. Afronden taxatie: opstellen eindtaxatierapport	13
Stap 8b. Waardebepaling (prijs) van de getroffen dieren	14
Stap 9. Bevestiging taxatie aanleveren aan BIJ12	15
Stap 10. Reactie (zienswijze) dierhouder op bevestiging taxatie.....	16
Stap 11. Interne controle en eindtaxatierapport aanleveren.....	16
4 Proces beoordeling door BIJ12.....	17
5 Communicatie	18
Met de dierhouder.....	18
Met de pers.....	18
BIJLAGEN VERWIJZINGEN	19

**Deze richtlijn is vastgesteld door de directeur van BIJ12 op 30-10-2025. Deze richtlijn vervangt met ingang van 1 november 2025 de Richtlijn taxatie wolvenschade aan landbouwhuisdieren van januari 2023.*

Inleiding

Wettelijke basis > beleidsregels > taxatierichtlijn

Op grond van artikel 15.53 van de Omgevingswet kunnen provincies tegemoetkomingen verlenen in schade die is veroorzaakt door beschermde in het wild levende diersoorten, aan landbouwgewassen en gehouden landbouwhuisdieren.

De twaalf provincies hebben de uitvoering van deze taak belegd bij BIJ12. Daarmee is BIJ12 verantwoordelijk voor de uitvoering van het proces rondom tegemoetkomingen in faunaschade. Dat proces omvat het ontvangen van de aanvragen, *het laten uitvoeren van taxaties*, het beoordelen of aan de beleidsvoorwaarden is voldaan, het berekenen van de (hoogte van een) eventuele tegemoetkoming, het opstellen van de beslissing op de aanvraag en uiteindelijk de uitbetaling.

Beleidsregels

Om voor een tegemoetkoming in aanmerking te komen moeten aanvragers aan bepaalde voorwaarden voldoen. Deze voorwaarden staan in de *Beleidsregels tegemoetkoming faunaschade* van elke provincie.

In de beleidsregels van de provincie is ook bepaald dat de schadeveroorzakende diersoort en de omvang van de schade door een taxateur worden vastgesteld met inachtneming van de *Protocolen en richtlijnen taxatie faunaschade*.

Taxatierichtlijn

Voor het uitvoeren van de vele taxaties sluit BIJ12 contracten af met onafhankelijke taxatiebureaus. De afspraak is dat de taxatiebureaus werken conform de door BIJ12 opgestelde taxatierichtlijn. Deze taxatierichtlijn beschrijft de werkwijze [processtappen, afspraken en uitgangspunten] voor het uitvoeren van taxaties en de waardebeoordeling van dieren.

BIJ12 heeft deze richtlijn opgesteld om te waarborgen dat bij het taxeren van faunaschade (veeschade) door wolven steeds op een eenduidige, zorgvuldige en herleidbare manier wordt gehandeld door taxateurs. Deze taxatierichtlijn heeft geen juridische status, het is een uitvoeringsdocument voor de taxateurs.

Bevoegdheid

Het is de rol en verantwoordelijkheid van een taxateur om de veldsituatie vast te leggen, het schadebeeld en de omvang van de schade vast te stellen, DNA af te nemen en de bevindingen vast te leggen in het taxatierapport. Het is niet de bevoegdheid van een taxateur om mededelingen te doen aan een dierhouder over de mogelijke uitkomst (wel of geen wolf) of over het besluit (wel of geen tegemoetkoming).

Het is de verantwoordelijkheid van BIJ12 om na ontvangst van een taxatierapport te controleren of het rapport duidelijk, compleet en zorgvuldig is, en om te beoordelen of aan de beleidsvoorwaarden voor een tegemoetkoming wordt voldaan. BIJ12 is, namens de provincies, bevoegd om de besluiten te nemen op de aanvragen.

- - -

1 Proces tegemoetkoming faunaschade BIJ12

Het proces voor besluitvorming en taxatie van vermoedelijke wolvenschade aan landbouwhuisdieren (ook wel veeschade genoemd) wijkt af van het proces voor besluitvorming en taxatie van schade aan gewassen. Het grote verschil is de snelheid van handelen, de wijze van taxeren en het bepalen van de schadeveroorzakende diersoort.

Schade aan landbouwhuisdieren betreft tot nu toe met name schade door wolven. Een enkele keer komt de goudjakhals naar voren als schadeveroorzakende diersoort. Schade door honden aan landbouwhuisdieren komt ook voor, maar valt niet onder de tegemoetkomingsregeling. Voornamelijk schapen worden getroffen, maar ook runderen, paarden en andere diersoorten kunnen worden getroffen.

Besluitvorming

Op een aanvraag (melding) voor een tegemoetkoming in vermoedelijke wolvenschade, neemt BIJ12 een besluit op basis van alle feiten en omstandigheden, de DNA-uitslag, het taxatierapport en de beleidsregels van de provincie.

Oorzaak

Bij de beoordeling of een aanvraag voor een tegemoetkoming in aanmerking komt, is ten eerste van belang of in voldoende mate vaststaat dat de schade door een wolf is veroorzaakt. Een dierhouder heeft recht op een tegemoetkoming als een landbouwhuisdier *met zekerheid of zeer waarschijnlijk* door een wolf is gedood.

De meest zekere en betrouwbare manier om de oorzaak vast te stellen, is de uitkomst van de DNA-analyse. Als er geen geschikt DNA-monster kon worden afgenomen of de analyse geen uitslag geeft, stelt BIJ12 de oorzaak vast op basis van de visuele waarnemingen, sporen en veldsituatie die de taxateur in zijn rapport heeft beschreven. BIJ12 beoordeelt dan of, op basis van de aanwijzingen in het taxatierapport, geconcludeerd kan worden of het *met zekerheid of zeer waarschijnlijk*, een wolf is geweest.¹

Gehouden landbouwhuisdieren

Ten tweede is bij de beoordeling van een aanvraag door BIJ12 van belang dat niet álle schade voor een tegemoetkoming in aanmerking komt. Wélke schade vergoed wordt, is bepaald in de provinciale beleidsregels.

Het moet gaan om schade aan bedrijfsmatig gehouden *landbouwhuisdieren*, of hobbymatig gehouden *hoefdieren*. Ook als een bedrijfsmatig gehouden kuddebeschermingshond of hoedhond wordt verwond of gedood door een wolf, komt deze schade voor een tegemoetkoming in aanmerking.

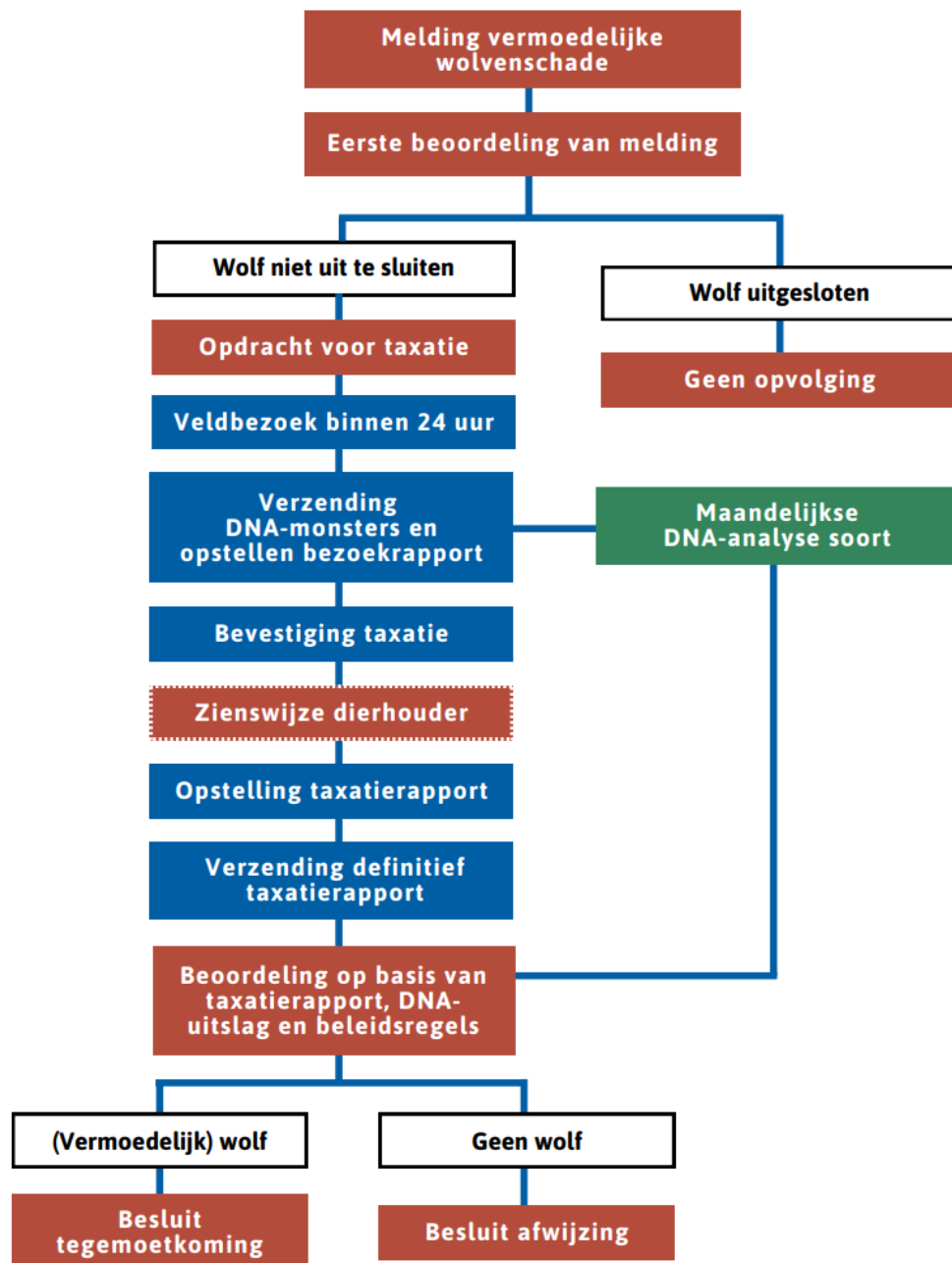
Verder komt alleen de *directe* schade aan de gehouden dieren in aanmerking voor een tegemoetkoming. Indirecte schade of gevolgschade wordt niet vergoed.

¹ Bij schade door een goudjakhals aan gehouden landbouwhuisdieren wordt op gelijke wijze gehandeld als bij een wolf.

Figuur 1. Processtappen taxatie en beoordeling BIJ12

Besluitvormingsproces tegemoetkoming (vermoedelijke) wolvenschade

BIJ12
Taxatiebureau
Laboratorium

2 Schademelding bij BIJ12

Melding

Het melden en taxeren van schade aan landbouwhuisdieren vraagt om snelle actie. Een dierhouder met dode of gewonde landbouwhuisdieren, die vermoedelijk door een wolf zijn aangevallen, moet dit zo snel mogelijk – uiterlijk binnen 24 uur na constatering van de schade - melden bij BIJ12.

Dit kan telefonisch of via het webformulier 'vermoedelijke wolvenschade' op de website van BIJ12.

BIJ12 registreert wolvenschadedossiers onder een TKW-nummer: Tegemoetkomingsaanvraag Wolf.

Eerste inschatting melding

Nadat BIJ12 de melding heeft ontvangen, vindt zo snel mogelijk een eerste beoordeling door een consulent van BIJ12 plaats op basis van de op dat moment beschikbare gegevens. Dit kan op basis van een gesprek met de melder, of de toelichting door de melder in het webformulier en door de melder toegestuurde foto's. Op basis daarvan maakt de consulent een inschatting of er sprake kan zijn van een mogelijke wolvenaanval.

Als de informatie redelijkerwijs doet vermoeden dat een wolf niet uit te sluiten valt, dan geeft BIJ12 zo snel mogelijk na de melding opdracht aan het taxatiebureau om de situatie ter plekke op te nemen. Ook bij twijfel stuurt BIJ12 een taxatieopdracht.

BIJ12 stuurt geen taxateur als taxeren niet meer mogelijk of zinvol is. Bijvoorbeeld bij een te late melding, of als het duidelijk is dat de schade door een andere diersoort is veroorzaakt (bijvoorbeeld een hond), of als het gedode dier al te lang in de wei of in het water ligt, waardoor een DNA-afname of veldbezoek niet meer zinvol is. BIJ12 overlegt altijd met de dierhouder over het niet sturen van een taxateur.

Opdracht aan taxateur

Zo snel mogelijk na ontvangst van de melding en de eerste beoordeling van de melding door BIJ12, geeft BIJ12 via een digitale link opdracht aan het taxatiebureau om te taxeren. Dit gebeurt in beginsel altijd binnen een uur na ontvangst van een melding.

Op kantoordagen, maar buiten kantooruren, kan een melding via het webformulier 'vermoedelijke wolvenschade' gedaan worden op de website van BIJ12. Het webformulier wordt buiten kantooruren door het systeem binnen een uur automatisch naar het taxatiebureau doorgezeten.

In het weekend kan een melding eveneens gedaan kan worden via het webformulier. Het webformulier wordt binnen een uur automatisch naar het taxatiebureau doorgezeten. In de weekenden [tussen 09:00 en 17:00 uur] is er ook een consulent van BIJ12 telefonisch bereikbaar om meldingen aan te nemen.

Wel of geen nieuwe melding

Het komt voor dat kort na een melding en taxatiebezoek, bij dezelfde dierhouder een nieuwe wolvenaanval plaatsvindt.

Nieuwe melding

Indien duidelijk sprake is van een *nieuwe* aanval met nieuwe getroffen dieren, bijvoorbeeld één of twee dagen na de eerste melding, al dan niet op hetzelfde weideperceel, dan moet de dierhouder een nieuwe melding daarvan doen bij BIJ12 en volgt een *nieuwe* taxatieopdracht.

De ervaring leert dat een dierhouder dan de taxateur belt. Het is met het oog op correcte dataverzameling en monitoring niet aangewezen om een nieuwe aanval (en getroffen dieren) op te tellen bij de eerste melding. De taxateur informeert de dierhouder dat in deze situatie een (nieuwe) melding bij BIJ12 gedaan moet worden.

Dezelfde melding

Wanneer een dierhouder gedode dieren aantreft op weidepercelen op korte afstand van elkaar (aangehouden wordt circa 5 kilometer), op dezelfde dag, kan redelijkerwijs aangenomen worden dat het één wolvenaanval betreft. Dan volstaat één melding (dus ook één TKW-nummer) en bezoekt de taxateur bij zijn bezoek de beide weidelocaties.

Ook wanneer een dierhouder, in de dagen ná de melding, nog vermiste getroffen dieren terugvindt, hoeft geen nieuwe melding te worden gedaan. De gevonden dieren kunnen, met oormerknummer, nog aan de taxateur worden doorgegeven zodat hij of zij de definitieve aantallen dieren zorgvuldig in het taxatierapport kan vermelden.

- - -

3 Protocol taxatie vermoedelijke wolvenschade

3.1 Plannen bezoek door taxateur

Na ontvangst van de opdracht wijst het taxatiebureau een taxateur toe aan de melding. De taxateur neemt na ontvangst van de opdracht direct telefonisch contact op met de dierhouder, om zo snel mogelijk een afspraak voor taxatiebezoek te maken. Lukt het niet om op korte termijn een afspraak te maken met de dierhouder, dan neemt de taxateur contact op met BIJ12.

Termijn 24 uur

De taxateur dient zo snel mogelijk, uiterlijk binnen 24 uur na ontvangst van de taxatieopdracht, ter plaatse te zijn voor het veldbezoek en DNA-afname.

Om de kans op een betrouwbare, succesvolle DNA-afname zo groot mogelijk te maken, moet DNA zo snel mogelijk worden afgenomen. Naarmate de tijd verstrijkt neemt de kans dat het DNA vervuild raakt of afbreekt, sterk toe. Snelheid is ook geboden om te voorkomen dat *andere* predatoren of ter plaatste aanwezige honden (de wonden van) de getroffen prooidieren vervuilen, en om te voorkomen dat andere externe factoren zoals weersinvloeden het schadebeeld en sporen in het veld beïnvloeden.

Paraatheid taxateur

De noodzaak om snel bij de dierhouder op locatie te kunnen zijn, vraagt van de taxateurs om paraatheid en werken in het weekend of op feestdagen. Het is van belang dat de taxateur alle benodigde papieren en middelen (DNA-kit, meetlat, spanningsmeter, mes, handschoenen, en dergelijke) altijd gereed heeft staan om snel op pad te kunnen gaan. Ook is het van belang dat deze middelen worden schoongehouden en de DNA-kits niet gecontamineerd worden (door bijvoorbeeld een hond in de auto).

3.2 Het bezoek

Contact dierhouder

Tijdens het veldbezoek meldt de taxateur zich bij de dierhouder. Als deze niet aanwezig is, belt de taxateur de dierhouder. De taxateur bespreekt de situatie en gebeurtenissen ter plaatse met de eigenaar/houder van de dieren.

Doel

Doel van het bezoek is een beeld te krijgen van *de oorzaak en omvang* van de schade.

Vastlegging

Voor de vastlegging van het bezoek gebruikt de taxateur het format Bezoekrapport. Het bezoekrapport bevat minimaal de gegevens zoals vermeld in **bijlage 4A**.

Tijdens het bezoek loopt de taxateur de volgende stappen na.

Na het bezoek stuurt de taxateur het bezoekrapport aan BIJ12, zie stap 6.

Stap 1. Contactgegevens en basisgegevens aanval

- Zaak-/dossiernummer
- Naam/bedrijfsnaam dierhouder. Adres, woonplaats. Telefoonnummer, email.
- IBAN-nummer/tenaamstelling
- Bedrijfsmatig of hobbymatig gehouden dieren (in verband met btw)

- Vermoedelijke datum/tijdstip van de aanval
 - Datum/tijd ontvangst melding door BIJ12
 - Datum/tijd taxatieopdracht ontvangen door bureau
 - Naam en bezoekdatum taxateur
 - Opleverdatum en versienummer rapport
-
- Exacte vindplaats/locatieaanduiding van het getroffen dier of dieren op basis van longitude-/latitude-coördinaten (zoals aangeduid in Google Maps)
 - Beschrijving van de gebeurtenis/verklaring door de dierhouder
 - Eventuele nadere bijzonderheden.

Stap 2a. Onderzoek predator: DNA-afname

De taxateur neemt DNA-monster(s) af van het getroffen dier. De DNA-monsters moeten zorgvuldig, conform het protocol van het laboratorium, worden afgenomen. Afhankelijk van de situatie neemt de taxateur minimaal 2 en maximaal 5 monsters af. Van het maximale aantal kan afgeweken worden als de situatie daarnaar is. Als er sprake is van meerdere prooidieren of prooidiersoorten, kunnen er van meerdere dieren monsters afgenomen worden, maar alleen als dat zinvol is. Dit is aan het oordeel van de taxateur. Taxateur noteert per monster:

- Het type monster (swab/bloedwol/keutel)
- Met bijbehorende monsternummers; met foto van de monsters met zichtbare monsternummers.
- Datum verzending monsters aan lab
- De kans op contaminatie, bijvoorbeeld als de wond al is ontsmet of als er een hond (bijvoorbeeld van de dierhouder) nabij het kadaver is geweest.

Het is van belang dat de monsterneming/DNA-afname uitsluitend wordt uitgevoerd door in opdracht van BIJ12 werkende personen, in beginsel een taxateur in opdracht van BIJ12. Soms gebeurt dit door een medewerker van BIJ12. Zo wordt gewaarborgd dat taxatie en DNA-afname eenduidig en zorgvuldig gebeurt, en de herkomst van het DNA-monster van het getroffen dier onafhankelijk en met zekerheid vast te stellen is.

Dierenarts

Wel is het mogelijk dat een derde, bijvoorbeeld een dierenarts, de DNA-afname doet (of al heeft gedaan). Als er sprake is van (uitsluitend) gewonde dieren, die niet ge-euthanaseerd hoeven te worden, kan het zijn dat een dierenarts al eerder ter plaatse is en dat deze – voorafgaand aan het behandelen van wonden – bij het getroffen dier enkele DNA-monsters heeft afgenomen. De dierenarts volgt de werkwijze beschreven in de instructie, **bijlage 2**.

De taxateur zorgt dat hij/zij de monsters van de dierenarts ontvangt. Als de dierenarts al eerder weg is, bewaart de dierhouder de monsters tijdelijk en ontvangt de taxateur bij aankomst de monsters van de dierhouder. De taxateur verzorgt vervolgens de registratie en verzending hiervan aan het lab [zie ook Stap 7. DNA-verwerking].

Materiaal en bewaarinstructie

Bloedwol heeft in bloederige situaties meer kans op een succesvolle analyse dan swabs. Alleen swabs, bloedwol, uitgetrokken haar van de wolf (inclusief haarzakje) of een keutel van de vermoedelijke predator, kan geanalyseerd worden. Er moeten geen botweefsel, stukken huid of plukken wol worden opgestuurd.

Indien afgenomen DNA-monsters voor enige tijd bewaard moeten worden, gelden de volgende Instructies:

Type	Hoe bewaren
Keutel op ethanol (DNA)	<1 week: gekoeld op 4°C, niet vriezen >1 week: in vriezer (-18°C)
Keutel restant (dieet)	In vriezer (-18°C)
Haren	Bij voorkeur <u>donker</u> (!), droog en op kamertemperatuur bewaren. Een goed afgesloten envelop is vaak al voldoende

DNA voor breder onderzoek en kennisvergaring

Hoewel gedode of verwonde huisdieren zoals huiskatten, huishonden of erfhonden niet onder de tegemoetkomingsregeling vallen, is het wel denkbaar dat een consulent van BIJ12 of taxateur in opdracht van BIJ12, met instemming van de dierhouder, langskomt voor DNA-afname als een wolf als oorzaak niet valt uit te sluiten. Dit met als doel nadere kennisvergaring en onderzoek.

Stap 2b. Onderzoek predator: visuele waarnemingen

Zoals gezegd biedt een DNA-analyse de meest zekere, betrouwbare uitkomst. Als er geen (geschikt) DNA-monster of geen DNA-uitslag is, vindt de beoordeling van de mogelijke predator plaats op basis van de visuele sporen op/aan het getroffen dier en eventuele omgevingssporen.

Zowel de verwondingen aan het dier, als sporen in of bij het weideperceel of (andere) omgevingsfactoren, kunnen aanwijzingen geven over de mogelijk predator. Het correct vastleggen van diverse sporen is daarom van groot belang:

- Keelbeet. Afmeting en foto inclusief meetlat.
Bij een keelbeet die, vanwege hoeveelheid wol of veel bloed, niet goed vastgesteld/vastgelegd kan worden op beeld, dient de keel opengesneden te worden zodat de keelbeet op die manier goed vastgelegd kan worden op foto inclusief meetlat zodat de afstand tussen de hoektanden goed te zien is.
- Vraatbeeld.
- Krabsporen.
- Sleepspoor.
- Pootafdrukken. Afmeting en foto inclusief meetlat. Loopspoor aanwezig?
- Keutels, haren predator.
- Aanwijzingen van medebenuiting door andere predatoren, vastleggen.
- Kans op contaminatie vastleggen; bijvoorbeeld als de wond al is ontsmet of een hond (bijvoorbeeld van de dierhouder) nabij het kadaver is geweest.

Op basis van alle aanwijzingen in samenhang bezien, geeft de taxateur een inschatting/advies over de vermoedelijke predator. Hij geeft daarbij in het rapport eerst de predatorcode aan [hond, wolf, goudjakhals, onbekend]. Daarna vermeldt hij *de mate van* waarschijnlijkheid [niet waarschijnlijk, waarschijnlijk, zeer waarschijnlijk, niet vast te stellen]. De taxateur onderbouwt zijn/haar advies aan de hand van de bovengenoemde sporen, en beschrijft deze in het rapport. Ter onderbouwing voegt de taxateur foto's/beeldmateriaal bij van de beschreven visuele waarnemingen.

Stap 3. Beschrijving getroffen landbouwhuisdieren

De taxateur noteert de volgende gegevens:

- Prooidiersoort
- Het (voorlopige) aantal gedode, geëuthanaseerde, gewonde, vermiste dieren per prooidiersoort
- Soort en ras landbouwhuisdieren (bijvoorbeeld schaap/Texelaar)
- Leeftijd en geslacht
- Oormerknummers; toelichting bij ontbreken oormerken
- Zijn de getroffen dieren aangeraakt/verplaatst door de dierhouder?

Dit gaat (vaak) om voorlopige aantallen. Het komt regelmatig voor dat, in de dagen na de aanval en het taxatiebezoek, gewonde dieren alsnog overlijden of vermiste dieren worden teruggevonden. Indien dit het geval is, moet de dierhouder dit doorgeven aan de taxateur. De taxateur onderhoudt hierover contact met de dierhouder.

Stap 4. Preventieve maatregelen

De taxateur noteert of er preventieve maatregelen aanwezig zijn. En zo ja, welke: raster, kuddebeschermingshond of hoedhond, fladderlinten, nachtkraal, anderszins.

Afrastering

Als het aanwezige raster op het eerste gezicht lijkt te voldoen aan de adviesnorm voor wolfwerende rasters, zoals beschreven in de Faunaschade PreventieKit (FPK), dan controleert de taxateur het gehele raster. Ook stelt de taxateur desgewenst de provinciale toezichthouder op de hoogte van het aanwezige raster.

- De taxateur noteert het type raster: vaste afrastering stroomdraden; vaste afrastering gaas; verplaatsbare afrastering stroom of gaas.
- En de kenmerken daarvan: *aantal draden, hoogte, afstand tussen de draden, spanning/voltage, mogelijke toegangspoorten, onderdoorgangen of 'passagemogelijkheden' voor predatoren et cetera*
- De taxateur vult de **checklist** voor rasters in; **bijlage 3**.
Als op voorhand duidelijk is dat het raster niet voldoet aan de adviesnorm, is het invullen van de checklist niet nodig.
- De taxateur voegt beeldmateriaal toe met daarop duidelijk zichtbaar de bovengenoemde kenmerken.

Het is aan de taxateur om zo zorgvuldig mogelijk zijn bevindingen te noteren. Het is aan BIJ12 om te beoordelen, op basis van het taxatierapport, checklist en foto's, of de afrastering voldoet aan de FPK-adviesnorm.

De taxateur beschrijft overige aanwezige preventieve maatregelen: type, kenmerken, aantal, en voegt beeldmateriaal toe.

Stap 5. Afsluitende informatie

Ter afronding licht de taxateur de verdere procedure toe aan de dierhouder, en overhandigt de taxateur een folder aan de dierhouder met informatie over de (verdere) procedure voor schadeafhandeling. Ook informeert de taxateur de dierhouder over mogelijke preventieve maatregelen ter voorkoming van wolvenschade, en eventuele subsidieregelingen in de provincie.

- - -

3.3

Na het veldbezoek

Stap 6. Bezoekrapport aanleveren

Na afronding van het veldbezoek stuurt het taxatiebureau zo snel mogelijk het bezoekrapport aan BIJ12. Het bezoekrapport bevat minimaal de gegevens zoals vermeld in **bijlage 4A**.

Het bezoekrapport vormt een eerste terugkoppeling van de (voorlopige) gegevens aan BIJ12. BIJ12 gebruikt deze gegevens voor het juist administreren van de melding en stuurt het bezoekrapport, ter informatie, aan de dierhouder om deze te informeren over de tijdens het bezoek opgenomen gegevens.

Termijn: het taxatiebureau stuurt het bezoekrapport uiterlijk binnen 24 uur na afronding van het bezoek aan BIJ12.

Stap 7. DNA-verwerking

De taxateur stuurt de afgenomen monsters voor analyse op naar een door BIJ12 aangewezen laboratorium waar de DNA-analyse zal plaatsvinden.

Termijn: de monsters worden zo snel mogelijk, binnen 48 uur (2 werkdagen), maar niet op vrijdag of zaterdag, verzonden.

Dit gebeurt via aangetekende post met track & trace, naar het door BIJ12 aangewezen laboratorium: *[lab adres bekend bij taxatiebureau]*.

De monsters kunnen ook fysiek afgeleverd worden bij *[lab adres/contactpersoon]*.

Indien de monsters op vrijdag of in het weekend zijn afgenomen bewaart de taxateur deze thuis, gekoeld. Volgens de bewaarinstructie in stap 2a. Hij/zij controleert in dit geval regelmatig of de monsters nog genoeg silicakorrels bevatten en de potjes alcohol niet zijn gaan lekken. Zodra mogelijk stuurt de taxateur de monsters naar het lab.

Stap 8a. Afronden taxatie: opstellen eindtaxatierapport

Na het veldbezoek en het verzenden van het bezoekrapport aan BIJ12, kan de taxateur beginnen met het opstellen van het eindtaxatierapport. De voorlopige gegevens in het bezoekrapport dienen daarvoor als eerste basis. Het eindtaxatierapport bevat alle beschikbare, definitieve gegevens zoals vermeld in **bijlage 4C**.

Het komt regelmatig voor dat, in de dagen na het veldbezoek, nog gewonde dieren overlijden of vermiste dieren worden teruggevonden. Daardoor kan het extra tijd kosten om het definitieve aantal prooidieren op te nemen in het eindrapport.

Voor het wachten op de definitieve aantallen dieren en eventuele facturen, aan te leveren door de dierhouder, houdt het taxatiebureau een wachttermijn aan van maximaal *drie weken na het veldbezoek*. Als een dierhouder alle benodigde definitieve gegevens al eerder aan de taxateur heeft gestuurd, wordt geen drie weken gewacht.

Intussen kan de taxateur verder met de waardebepaling van de getroffen prooidieren, stap 8b.

Stap 8b. Waardebepaling (prijs) van de getroffen dieren

Waardebepaling dieren

De taxateur gaat bij de waardebepaling van gedode dieren uit van de door BIJ12 vastgestelde tabellen met normwaarden (prijzen). **Bijlagen 1A t/m 1C** bij deze richtlijn.

De taxatiewaarde van een gedood dier, op basis van de tabellen met normwaarden, is bepalend voor de hoogte van de tegemoetkoming. De tabellen bevatten gestandaardiseerde gemiddelde marktprijzen voor schapen, runderen en paarden, aangevuld met correcties voor diverse rassen en kenmerken. Er wordt dus uitgegaan van de marktprijs die de dieren in het normaal economisch verkeer hebben. BIJ12 laat de tabellen met normwaarden periodiek actualiseren.

De taxateur zorgt dat diersoort, aantallen getroffen dieren, ras, leeftijd, geslacht, dracht, en toegepaste toeslagen en correctiefactoren, expliciet tot uitdrukking komen in het taxatierapport.

De bedragen in de tabellen met normwaarden zijn *exclusief btw*. Deze worden gehanteerd bij schade aan bedrijfsmatig gehouden landbouwdieren. Bij hobbymatige dierhouders wordt een tegemoetkoming, inclusief btw, vergoed.

Afwijken van de tabel; bijzondere factoren?

In beginsel gaat de taxateur bij de waardebepaling van de getroffen dieren uit van de door BIJ12 aangeleverde waardetabellen. Alleen in bijzondere gevallen kan de taxateur gemotiveerd van de tabel afwijken. Het is denkbaar dat naar boven wordt afgeweken van de tabel, of naar beneden (ingeval bijvoorbeeld sprake is van mindere conditie dan mag worden verwacht) Als er ten aanzien van de waardebepaling van een dier bijzondere factoren spelen, is het aan de dierhouder om dit aan te tonen.

Geen bijzondere omstandigheden zijn in elk geval:

- Dierhouder kan in de (dag-/week-)markt een hogere prijs krijgen. Dit betreft geen bijzondere reden om van de tabel af te wijken: fluctuerende marktprijzen zijn meegewogen in de (uit)gemiddelde marktprijzen in de tabellen; deze worden bovendien periodiek geactualiseerd.
- Door ramadan-periode tijdelijk hogere (schapen)prijzen; zie eerste opsommingstekst.
- Door blauwtong hogere (schapen)prijzen; zie eerste opsommingstekst.
- Dierhouder heeft een hogere contractprijs met afnemer afgesproken.

Geen waardetabel aanwezig? Specifiek geval?

Niet voor alle landbouwhuisdieren is een aparte waardetabel voorhanden. Voor de waardebepaling van getroffen landbouwhuisdieren die niet onder een tabel vallen óf voor specifieke schadegevallen, maakt de taxateur gebruik van de best beschikbare kennis en informatie. Indien nodig kan de taxateur voor de waardebepaling extern advies van een of meer deskundige(n) inwinnen, bijvoorbeeld via een rasvereniging.

In deze gevallen zorgt de taxateur voor een aanvullende toelichting in het rapport en een gedegen onderbouwing. Onderliggende stukken, bijvoorbeeld aankoop- of verkoopfacturen, foto's, en andere informatie ter onderbouwing van de getaxeerde waarde (prijs) van het dier, worden bij het taxatierapport gevoegd.

BIJ12 controleert of het eindtaxatierapport inclusief de waardebepaling duidelijk, zorgvuldig en voldoende dragend is, en neemt het besluit over de tegemoetkoming.

Indien sprake is van een bijzonder schadegeval (bijvoorbeeld een ongebruikelijk prooidier of te verwachten hoge schade), neemt de taxateur tijdig contact op met BIJ12, zodat indien nodig afstemming kan plaatsvinden.

Aanvullende indirecte kosten

Behalve de directe schade aan de dieren worden bij wolvenschade, bij uitzondering, enkele indirecte kostenposten meegenomen bij de taxatie en de tegemoetkoming:

- De dierenartskosten; bij gewonde dieren. Tot maximaal de taxatiewaarde van het dier.
- Voorrij-/afvoerkosten Rendac.
- Verworpen lammeren; door het optreden van abortus bij drachtige dieren. Mits de aanvrager de dracht en het oorzakelijke verband tussen de wolvenaanval en de spontane abortus kan aantonen. Bijvoorbeeld door een scan van het dier, welke scan binnen twee weken na de aanval moet plaatsvinden.

De taxateur vraagt de dierhouder om een factuur van de dierenarts waaruit de kosten blijken. Het bedrag wordt in het rapport vermeld en de factuur wordt bijgevoegd. Hetzelfde geldt voor de afvoerkosten. Voor de afvoerkosten kan de taxateur ook uitgaan van de tarieventabel op de website van Rendac.

Andere indirecte kosten en/of gevolgschade komt niet in aanmerking voor een tegemoetkoming en worden niet bij de taxatie betrokken. **Bijlage 5** bevat een nadere toelichting op de waardebepaling en **bijlage 6** op de aanvullende indirecte kosten.

Stap 9. Bevestiging taxatie aanleveren aan BIJ12

Na de wachttermijn van maximaal 3 weken (15 werkdagen) na het veldbezoek, waarbinnen een dierhouder alsnog overleden of teruggevonden dieren kan doorgeven en facturen kan nazenden, volgt een terugkoppeling aan de dierhouder door middel van een bevestiging taxatie. Het taxatiebureau stuurt de bevestiging taxatie aan BIJ12.

De bevestiging taxatie bevat alle beschikbare definitieve gegevens met uitzondering van de waardebepaling van de dieren, zoals vermeld in **bijlage 4B**.

BIJ12 verstuurt de bevestiging taxatie aan de dierhouder. Op basis daarvan heeft een dierhouder, voorafgaand aan de eindtaxatie, inzicht in de op dat moment bekende taxatiegegevens en de mogelijkheid daarop eventueel een zienswijze in te dienen.

De bevestiging taxatie bevat niet de waarde van de dieren omdat het met name gaat om een check op onderliggende gegevens (aantal dieren, ras, geslacht) en aanwezigheid van alle facturen en dergelijke. Als een dierhouder terecht opmerkingen heeft over de bevestiging taxatie, kunnen eventuele correcties of aanvullingen nog worden meegenomen worden bij de eindtaxatie.

Termijn: het taxatiebureau levert de bevestiging taxatie uiterlijk binnen 3 weken (15 werkdagen) na de datum van het veldbezoek digitaal aan BIJ12.

Stap 10. Reactie (zienswijze) dierhouder op bevestiging taxatie

De dierhouder ontvangt het formulier Bevestiging taxatie van BIJ12, via het portaal MijnFaunazaken. Als een dierhouder zich niet kan vinden in de gegevens in de bevestiging taxatie, kan men binnen 8 werkdagen na ontvangst van de bevestiging taxatie daarop een zienswijze kenbaar maken aan BIJ12.

Dit kan via een knop in portaal MijnFaunazaken of per e-mail aan BIJ12 (info@mijnfaunazakenbij12.nl). BIJ12 beoordeelt de reactie van de dierhouder en vraagt indien nodig het taxatiebureau om een toelichting.

Het taxatiebureau dient, op verzoek van BIJ12, een heldere onderbouwde toelichting te kunnen overleggen van de taxatie.

Termijn: het taxatiebureau levert binnen maximaal 5 werkdagen na het verzoek van BIJ12 een reactie/toelichting op de ingediende zienswijze.

Indien de bevestiging taxatie wordt aangepast naar aanleiding van de zienswijze, stuurt het taxatiebureau een nieuwe bevestiging taxatie aan BIJ12.

Stap 11. Interne controle en eindtaxatierapport aanleveren

Als de wachttijd van 8 werkdagen voor het indienen van een zienswijze door de dierhouder is verstreken, zonder dat er een zienswijze is ingediend, kan de taxateur het taxatierapport verder definitief maken.

Het eindtaxatierapport bevat alle beschikbare definitieve informatie, inclusief waardebepaling en aanvullende indirecte kosten, zoals vermeld in **bijlage 4C**.

Vóór verzending van het definitieve taxatierapport aan BIJ12, legt de taxateur het rapport intern ter controle voor aan de eindverantwoordelijke van het taxatiebureau. Deze controleert het rapport op eventuele fouten en onvolkomenheden, en parafeert dit zichtbaar op het rapport met naam/datum.

Tot slot verstuurt het taxatiebureau het geaccordeerde definitieve taxatierapport via de digitale koppeling aan BIJ12.

Termijn: het geaccordeerde eindtaxatierapport wordt uiterlijk binnen 6 weken (30 werkdagen) na de datum van het veldbezoek digitaal aan BIJ12 aangeleverd.

Van die termijn kan worden afgeweken, als de dierhouder een zienswijze op de bevestiging taxatie heeft ingediend, en BIJ12 aan het taxatiebureau om een reactie heeft gevraagd. Ook als het aantal getroffen dieren of eventuele verwerpingen nog niet duidelijk is kan, op verzoek van de dierhouder, van die termijn afgeweken worden.

- - -

4 Proces beoordeling door BIJ12

Zodra het definitieve taxatierapport binnenkomt bij BIJ12, beoordeelt een consulent van BIJ12 of het rapport compleet is, en of daarin op duidelijke, zorgvuldige wijze verslag is gedaan van het veldonderzoek. Het moet inzichtelijk zijn welke feiten en omstandigheden aan het advies van de taxateur, over de *oorzaak en omvang* van de schade, ten grondslag liggen. De conclusie moet logisch volgen uit de in het rapport beschreven feiten en omstandigheden.

Als het taxatierapport niet voldoet, neemt de consulent contact op met het taxatiebureau met het verzoek om aanpassing. Het taxatiebureau zorgt in dat geval zo snel mogelijk voor een gecorrigeerd taxatierapport en stuurt dit aan BIJ12.

Termijn: het taxatiebureau stuurt uiterlijk binnen 5 werkdagen na het verzoek van BIJ12 om een correctie, een aangepast taxatierapport.

Vervolgens is het aan BIJ12 om, op basis van alle feiten en omstandigheden, DNA-uitslag, eindtaxatierapport en de provinciale beleidsregels, te beoordelen of een dierhouder voor een tegemoetkoming in aanmerking komt. Het eindtaxatierapport wordt, tegelijk met het besluit op de aanvraag, door BIJ12 aan de dierhouder verzonden.

- - -

5 Communicatie

Met de dierhouder

De taxateur houdt er rekening mee dat een vermoedelijke wolvenaanval, en het aantreffen van gewonde en gedode dieren, veel impact kunnen hebben bij een dierhouder. Vaak is de taxateur (of een dierenarts) de eerste die ter plaatse is en het incident is dan nog kortgeleden. Het is belangrijk voor de taxateur om daarop voorbereid te zijn en ruimte te geven aan eventuele emoties.

Bij aankomst licht de taxateur de procedure toe. Wat kan de dierhouder van het bezoek verwachten en wat volgt er nog na het bezoek? Wat is de rol van de taxateur en wat is de rol van BIJ12

De taxateur vraagt, bij afronding van het bezoek, of de dierhouder volledig begrijpt wat de procedure is en licht toe wat hij/zij aan gegevens heeft genoteerd en, indien relevant, hoe hij/zij bepaalde afwegingen heeft gemaakt. Het bezoekrapport, voor zover ter plaatse ingevuld, wordt ter plaatse besproken met de dierhouder.

De taxateur licht toe dat het bezoekrapport een voorlopig rapport is, en dat het verzenden van het bezoekrapport, bevestiging taxatie en eindtaxatierapport via BIJ12 verloopt. Na het bezoek houdt de taxateur contact met de dierhouder over hoe alles is afgehandeld.

Bij de taxatie staat wolvenschade en de verlening van een tegemoetkoming niet vast. Daarom spreekt de taxateur van vermoedelijke wolf en vermoedelijke wolvenschade, en doet hij/zij geen uitspraken over een tegemoetkoming.

Met de pers

Voor richtlijnen voor media-optredens en persvragen wordt hier verwezen naar **bijlage 7**: persprotocol taxateurs wolvenschade.

- - -

BIJLAGEN | VERWIJZINGEN

1A	Tabel normwaarden prijzen van schapen
1B	Tabel normwaarden prijzen runderen
1C	Tabel normwaarden prijzen paarden
2	Instructie DNA-afname door dierenarts
3A	Checklist preventieve maatregelen: Vast gaasraster met stroomdraden (zonder ingegraven / omgevouwen gaas)
3B	Checklist preventieve maatregelen: Vast gaasraster met stroomdraden (ingegraven / omgevouwen gaas)
3C	Checklist preventieve maatregelen: Vast raster met stroomdraden
3D	Checklist preventieve maatregelen: Verplaatsbaar raster met stroomdraden
3E	Checklist preventieve maatregelen: Flexinet / wolvennet
4A	Bezoekrapport
4B	Bevestiging taxatie
4C	Eindtaxatierapport
5	Toelichting waardebeoordeling dieren
6	Toelichting aanvullende indirecte kosten
7	Persprotocol taxateurs wolvenschade – oktober 2025

Alle documenten waarnaar is verwezen, zijn openbaar en vindbaar via deze link:
www.bij12.nl/onderwerp/faunaschade/tegemoetkoming-aanvragen/taxaties

- - -